

המעין

בתוכן:

- 3 'פני לא תדע מה ילד יום' / **דבר העורך**
- 4 'עת כנוס': אחדות והתבדלות בדרכה של אגודת ישראל / **הרב משה אורבך זצ"ל**
- 7 "בדבר העגונות מכפר עציון": מרשם שיניים כאמצעי הלכתי לזיהוי חללים / **הרב יונה מרצבך זצ"ל**
- 12 מי שאבד לו חוש הטעם האם מברך על המרור? / **הרב מתתיהו גבאי**
- 16 דרשה עתיקה לחג השבועות / **יונתן רבינוביץ**
- 25 מחלוקת התנאים בעניין התוכן הלימודי שרכש משה רבנו בהר סיני / **ישראל ריישר**
- 36 הכינוס השנתי בחג השבועות שייסד הרב נריה זצ"ל בישיבת כפר הרא"ה / **הרב אוריאל בנר**
- 51 "ושב ורפא לו" – על חילול השבת של חנות הצילום בירושלים ותיקונו / **הרב שמריה גרשוני**
- מחב"ד ללובביץ': צוואת האדמו"ר בעל ה"צמח צדק" והביקעים בהנהגת חב"ד /
- 60 **הרב פרופ' שלמה זלמן הבלין**
- 80 הלשון "מאן דמתני לה" כלישנא בתרא על-פי הגר"א / **הרב דוד סבתו והרב ישראל מאיר סבתו**
- 85 הצעה לסדר חדש ונוסח חדש בהפרשת תרומות ומעשרות / **הרב שמואל אריאל**

תגובות והערות

- שיטת המהרש"ל בעניין האיסור לשנות מדברי התורה / **הרב דוד לאו**; עוד בעניין נס פך השמן וההיתר להדליק פתילות דקות במקדש / **הרב מנחם אדלר**; עוד בעניין 'בעלי הנפש' של החיד"א / **הרב דוד ארונובסקי**; עוד על הרצ"ה קוק והרצ"ה מלצר זצ"ל / **הרב עמיחי כנרת**; 'לא יגרע אפילו יום אחד כל ימי חייו מלומר קדיש' / **הרב גמליאל הכהן רבינוביץ**; עוד בעניין פתח האולם ועל אפשרות ראייתו מתוך העזרה / **הרב שאול בר אילן והרב ישראל מאיר טשינגל**; מקור חדש להיתר הוולד בהזרעה חוץ גופית לאשת איש / **הרב אלעזר גרינברג**; עוד על הרצל ועל שליחותו / **הרב יהודה הלר וד"ר יצחק וייס**

על ספרים וסופריהם

- מכתב בעל ה"אמרי אמת" אודות ספריות ציבוריות חרדיות / **הרב משה חיים לייטר**
- לדרכו של הרב יחיאל יעקב ויינברג זצ"ל בהלכה ובחינוך כפי שעולה מתוך שו"ת 'שרידי אש' / **הרב ירחמיאל אליהו ויינגרט**
- 112 שיטת בעל ה'שרידי אש' בלימוד הגמרא / **הרב נתן קוטלר**
- 125 נתקבלו במערכת / **הרב יואל קטן**
- 133

מכון שלמה אומן שע"י ישיבת שעלבים

בס"ד גיליון 257 • ניסן תשפ"ו [סו, ג]

המשתתפים בגיליון זה:

הרב מנחם אדלר, המ"ג 18, ירושלים 9447002. amt5248@gmail.com
מנחם איזנברג, דוד גויטין 8, ירושלים 9778210. menahem.e1@gmail.com
הרב דוד ארונובסקי, עמרם גאון 38, ירושלים 9546844. dody42@gmail.com
הרב שמואל אריאל, סלעית 16, ירוחם 8052054. Samuelariel2@gmail.com
הרב אוריאל בנר, חטיבת הנגב 1/1, שדרות 8705937. baneruri@gmail.com
הרב ער"ד שאול בר אילן, ת"ד 105, יד בנימין 7681200. shaulbarilan@gmail.com
הרב מתתיהו גבאי, אלעזר המכבי 10, ירושלים 9439410.
הרב פרופ' נריה משה גוטל, רבי חיים ויטל 18, ירושלים 9547018. n0526071671@gmail.com
אלעזר גרינברג, סמדר 6, עמיחי 4483800. elazargreenberg@gmail.com
הרב שמריה גרשוני, ת"ד 126, נוקדים 9091600. shmaryagershuni@gmail.com
הרב פרופ' שלמה זלמן הבלין, פנחס קהתי 20/9, ירושלים 9546524. avlin7@gmail.com
הרב יהודה הלר, הנביאים 54, ירושלים 9109001. c36373637@gmail.com
הרב ירחמיאל אליהו ויינגרט, טבנקין 12, ירושלים 9735831. e0548477359@gmail.com
ד"ר יצחק וייס, שדרות אשכול 2, ירושלים 9776401.
הרב ישראל מאיר שטינגל, אהבת אמת 37/9, תל ציון 9062200. bracha747@gmail.com
הרב עמיחי כנרתי, בית אל 9063100. esa@etrog.net.il
הרב דוד לאו, הרב מיימון 1, ירושלים 9542904. o@lau.co.il
הרב משה חיים לייטר, הריטב"א 8/2, מודיעין עילית 7180108. mleiter8@gmail.com
הרב דוד סבתו, מצפה נבו 59, מעלה אדומים 9841044. sabatodh@gmail.com
הרב ישראל מאיר סבתו, מצפה נבו 59, מעלה אדומים 9841044. ymsabato@gmail.com
הרב נתן קוטלר, נחל קטלב 9/2, בית שמש 9962035. natanorot@gmail.com
הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, שעלבים 9978400. wso@shaalvim.co.il
הרב גמליאל הכהן רבינוביץ', מעפילי האגוז 20, רחובות 7622373. 7128536@gmail.com
יונתן רבינוביץ', הר אפרים 35, טלמון 7193700. yoni.rabinovitch@gmail.com
הרב יעקב רוז'ה, האדמו"ר מבאבוב 8, בת ים 5962212. yakovruza@gmail.com
ישראל ריישר, ארה"ב. jlreischer@yahoo.com

JL Reischer, 6510 Baythorne Rd, Baltimore, Maryland 21209, USA

* * *

'המעין' - כתב עת היוצא לאור ע"י מכון שלמה אומן שע"י ישיבת שעלבים

מיסודו של 'מוסד יצחק ברויאר' שע"י פועלי אגודת ישראל

מייסד (תשי"ג) ועורך: פרופ' מרדכי ב"ר יצחק ברויאר
עורך אחראי (תשכ"ד-תשס"ב): ר' יונה עמנואל
תנצב"ה

המערכת: הרב שמעון שלמה גולדשמידט, אלון שבות | הרב מיכאל ימר, שעלבים
הרב בועז מרדכי, נריה | פרופ' זהר עמר, נוה צוף | יהודה פרוידגר, ירושלים

העורך: הרב יואל קטן, מכון שלמה אומן, ישיבת שעלבים 9978400

טל': 08-9276664; פקס: 1538-9276664; דואר אלקטרוני: wso@shaalvim.co.il
למינויים, וכן למינויים אלקטרוניים ללא תשלום, נא לפנות למכון שלמה אומן

© כל הזכויות שמורות

'כִּי לֹא תִדַע מַה יֵלֵד יוֹם'

משלי כז, א: 'אַל תִּתְהַלֵּל בְּיוֹם מִקֶּחַר כִּי לֹא תִדַע מַה יֵלֵד יוֹם'. ופירש רלב"ג: 'אל תתהלל במה שתבטח לעשות ביום מחר, כי לא תדע מה יקרה היום, כי אולי יתחדשו לך מקרים המונעים מהביא מחשבתך לפועל'. וכך כתב ר' משה קמחי שם: 'אל תתהלל על מעשה הצדקה בעבור יום מחר שתאמר מחר אעשהו, כי לא תדע מה יקרך מקורות היום ולא תוכל עשוהו ביום מחר, וזה כענין (אבות א, יד) אם לא עכשיו - אימתי'. והגר"א ביאר: 'לא תתפאר בעשותך איזה דבר למחר, או שתפליג ותאמר מה שיש לי לעשות משה ושמה אעשה למחר, אל תתהלל בזה, כי לא תדע מה ילד יום. וכן הוא באבות (ד, ב): אל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תיפנה'.

שלמה המלך עליו השלום מזכיר לנו בחוכמתו ש'העתיד - עדיין' כביטוי הידוע של ר"א אבן עזרא, וגם אם נראה לנו שאפשר לְצַפּוֹת את אירועי המחר ולְצַפּוֹת שהכל יקרה כפי מה שאנו מצפים - 'לא נדע מה ילד יום', או בלשון חז"ל על מה שעלול היה לקרות לשלמה עצמו (ב"ר עו, ב): 'הרבה קטיגורין יעמדו מכאן ועד הגיחון'.

האירועים בשנתיים-שלוש האחרונות, ובכלל בשניים-שלושה הדורות האחרונים, רודפים זה את זה, וקשה מאוד לדעת מה ילד יום. איילת-השחר ממשיכה להגביר את אורה על עם ישראל וארץ ישראל אחרי הגלות הארוכה, אבל מהלכה לא עקבי ולא יציב לפי ראות עינינו, וכולנו כפופים לרצון הבורא יתברך שמו שמדבר ועושה טוב לישראל גם כשלא הכל מתאים לציפיותינו ולתוכניותינו.

בימים שבהם מובא לדפוס גיליון זה של 'המעין', ראשית אדר תשפ"ו, עומד אחשוורוש מוזר, אוהב ישראל, בראש שבע ועשרים ומאה מדינה, ומנסה לנהל את כל העולם ככיוון שנראה בעיני חיובי ומועיל לארצו וגם לעולם כולו - אבל לא כל מה שהוא אומר הוא גם עושה, ולא כל מה שהוא עושה מביא למה שהוא רוצה, ולא תמיד ברור שרצונותיו מתאימים לטובת עם ישראל, ומי יודע מה ילד יום. אבל אין ספק שהכיוון חיובי, ואנו צריכים להמשיך לעשות את שלנו בבנין התורה והעם והארץ, 'ואם לא עכשיו - אימתי'. ובעז"ה נמשיך ונראה נפלאות וגבורות וישועות בהמשך הציפייה לגאולה השלמה בקרוב בעזה"ת.

גיליון מלא וגדוש זה של 'המעין' מביא גם הפעם לפני הקוראים מאמרים תורניים משובחים מכל הסוגים לתועלת התורה ולומדיה ושוחריה, ויהי רצון שנמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

אני מציע שוב למנויים שאינם מעוניינים לשמור בביתם את הגיליון אחרי שסיימו לעיין בו, להניח אותו באחד מבתי הכנסת או בתי המדרש הסמוכים אליהם, לתועלת הרבים.

פסח כשר ושמח ובשורות טובות לכלל ולפרט, 'כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת'.

הק' יואל קטן